

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 192/2018-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. mája 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], t. č. v Ústave na výkon väzby Nitra, zastúpeného advokátskou kanceláriou VESTENICKÁ & BD advokátska kancelária, s. r. o., Ševčenkova 5, Bratislava, v ktorej mene koná advokátka JUDr. Júlia Vestenická, konateľka, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Okresného súdu Trnava sp. zn. 1 Tp 11/2018 z 5. februára 2018 a postupom a uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 5 Tpo 12/2018 z 22. februára 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. mája 2018 doručená sťažnosť [REDAKČIA], t. č. v Ústave na výkon väzby Nitra (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 Tp 11/2018 z 5. februára 2018 a postupom a uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Tpo 12/2018 z 22. februára 2018.

2. Z obsahu sťažnosti sťažovateľa a priložených príloh vyplýva, že sťažovateľ je obvinený v trestnom konaní pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi. Uznesením sudcu pre prípravné konanie okresného súdu sp. zn. 0 Tp 10/2007 z 2. februára 2017 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Tpo 10/2017 zo 14. februára 2017 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a písm. c) Trestného poriadku.

Uznesením sudcu pre prípravné konanie okresného súdu sp. zn. 0 Tp 83/2017 zo 14. augusta 2017 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Tpo 43/2017 z 22. augusta 2017 bola väzba sťažovateľa z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku predĺžená do 28. februára 2018.

Uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Tpo 68/2017 z 5. decembra 2017, ktorým bola žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby zamietnutá, bol u sťažovateľa vypustený dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku.

Prokurátor Krajskej prokuratúry v Trnave (ďalej len „krajská prokuratúra“) podal na okresnom súde 22. januára 2018 návrh na predĺženie lehoty väzby do 28. mája 2018 z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a písm. c) Trestného poriadku. Okresný súd napadnutým uznesením sp. zn. 1 Tp 11/2018 z 5. februára 2018 návrhu prokurátora čiastočne vyhovel a lehotu trvania väzby sťažovateľovi z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) a písm. c) Trestného poriadku predĺžil do 28. apríla 2018. Krajský súd napadnutým uznesením sp. zn. 5 Tpo 12/2018 z 22. februára 2018 sťažnosť obvineného sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu o predĺžení lehoty väzby zamietol.

3. Sťažovateľ tvrdí, že napadnutými rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu, ktorými došlo na návrh prokurátora krajskej prokuratúry k predĺženiu trvania lehoty jeho

väzby, bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže tieto rozhodnutia boli vydané v rozpore s predchádzajúcim väzobným stíhaním sťažovateľa. Napadnutým rozhodnutiam okresného súdu a krajského súdu predchádzalo rozhodnutie krajského súdu z 5. decembra 2017, ktorým došlo k zmene dôvodov väzby, a to k vypusteniu väzobného dôvodu v súlade s ustanovením § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku (tzv. útekovej väzby), preto následné predĺženie väzby opätovne aj z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) a písm. c) Trestného poriadku podľa sťažovateľa neobstojí. Uznesenie krajského súdu z 5. decembra 2017, ktorým došlo k vypusteniu väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, je pritom súčasťou spisového materiálu, a teda jeho existencia bola súdom oboch stupňov známa. Sťažovateľ argumentuje tým, že od 5. decembra 2017 mu väzobný dôvod tzv. útekovej väzby nebol opätovne „pridružený“, pričom súdy oboch stupňov mali na túto skutočnosť brať zreteľ, čo bola a je ich povinnosť.

4. Sťažovateľ zároveň namieta, že k porušeniu jeho označených práv došlo aj tým, že okresný súd prejednal návrh na predĺženie lehoty trvania väzby sťažovateľa 5. februára 2018, a to napriek existencii prekážky nerozhodnutej veci, keďže ešte nebolo rozhodnuté o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby z 2. januára 2018, pričom opomenutie predloženia tejto žiadosti okresnému súdu zo strany krajskej prokuratúry nie je podľa sťažovateľa obhájitelnou argumentáciou.

5. Podľa sťažovateľa *„rozhodnutie prvostupňového súdu v priamej previazanosti s črtou neoprávnenosti predĺženia lehoty trvania väzby dňa 5.2.2018 založilo taký právny stav, kedy neprichádzalo do úvahy, aby mohol Okresný súd Trnava oprávnene vykonávať akékoľvek úkony trestného konania, nevynímajúc ani rozhodovanie o predĺžení trvania lehoty väzby sťažovateľa, či jeho ponechaní vo väzbe.*

Z tohto dôvodu jeho rozhodnutie o predĺžení lehoty trvania väzby sťažovateľa nemá povahu ústavného a zákonného súdneho rozhodnutia a nemôže obstať tiež z toho dôvodu, že bolo vydané na podklade chybného postupu v konaní, ktoré predchádzalo jeho vydaniu.

Okresnému súdu Trnava je treba vytknúť, že tak ako bol nečakaný jeho postup v konaní, kedy tento predĺžil lehotu trvania väzby v súlade s dôvodom väzby v danom čase

neexistujúcim, tak nepredvídateľné bolo aj jeho väzobné rozhodnutie o žiadosti o prepustenie z väzby v prípade sťažovateľa, s ktorým sa nemožno stotožniť, pretože nie je v zhode s dodržiavaním základných zásad právneho štátu podľa čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktorých neoddeliteľnou súčasťou je aj princíp právnej istoty.“ .

6. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vo veci samej nálezom takto rozhodol:

„1 / Základné práva sťažovateľa garantované v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj v čl. 6 ods. 1 Dohovoru postupom Okresného súdu Trnava, postupom Krajského súdu v Trnave, vo veci rozhodovania o predĺžení lehoty trvania väzby sťažovateľa zo dňa 5. februára 2018 porušené boli.

2/ Uznesenie Okresného súdu Trnava zo dňa 5. februára 2018, sp. zn: 1Tp/ 11/2018-84 sa zrušuje.

3/ Uznesenie Krajského súdu Trnava zo dňa 22. Februára 2018, sp. zn: 5Tpo/12/2018 - 154 sa zrušuje.

4/ Okresnému súdu Trnava sa prikazuje sťažovateľa ihneď prepustiť z väzby na slobodu.“

Sťažovateľ si v sťažnosti uplatnil aj nárok na primerané finančné zadost'učinenie vo výške 5 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré spočívajú vo vzniknutých trovách právneho zastúpenia vo výške 316,21 eur vrátane DPH .

II.

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

11. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

III.

12. Podstatu sťažnosti sťažovateľa tvorí argumentácia, že postupom a uznesením okresného súdu sp. zn. 1 Tp 11/2018 z 5. februára 2018 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Tpo 12/2018 z 22. februára 2018, ktorými súdy rozhodovali o predĺžení

lehoty trvania väzby s'azovateľa, došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Okresný súd a krajský súd totiž rozhodli o predĺžení lehoty väzby s'azovateľa na návrh prokurátora krajskej prokuratúry z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) a písm. c) Trestného poriadku napriek skutočnosti, že predchádzajúcim rozhodnutím krajského súdu z 5. decembra 2017, ktorý rozhodoval o žiadosti s'azovateľa o prepustenie z väzby, bol väzobný dôvod podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku vypustený, o čom mali oba rozhodujúce súdy vedomosť. Navyše, okresný súd rozhodol o predĺžení lehoty trvania väzby 5. februára 2018 bez toho, aby sa vysporiadal a rozhodol o žiadosti s'azovateľa o prepustenie z väzby, ktorá bola na krajskej prokuratúre podaná ešte 2. januára 2018.

K namietanému porušeniu základného práva s'azovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a uznesením okresného súdu sp. zn. 1 Tp 11/2018 z 5. februára 2018

13. Vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy je právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní s'ťažnosti zistí, že s'azovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd mohol domôcť a aj domáhal využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto s'ťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

14. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu sp. zn. 1 Tp 11/2018 z 5. februára 2018, ktorým bola predĺžená lehota trvania väzby s'azovateľa, podal s'azovateľ s'ťažnosť, o ktorej krajský súd rozhodol uznesením sp. zn. 5 Tpo 12/2018 z 22. februára 2018 tak, že ju zamietol. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o s'ťažnosti s'azovateľa proti napadnutému uzneseniu vylučuje právomoc ústavného súdu. Ústavný preto túto časť

sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Tpo 12/2018 z 22. februára 2018

15. Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov.

Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

16. Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

17. Napriek skutočnosti, že sťažovateľ v sťažnosti cituje aj ustanovenie čl. 17 ústavy a poukazuje na ustálenú judikatúru ústavného súdu vo vzťahu k namietanému porušeniu práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 3 dohovoru, v ďalšom odôvodnení sťažnosti a najmä v petite svojej sťažnosti jednoznačne uvádza, že uvedeným postupom a rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu o predĺžení lehoty trvania jeho väzby došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V danej veci sťažovateľa pritom nešlo o konanie vo veci samej, teda o rozhodovanie o vine a treste, ale šlo o rozhodovanie o predĺžení lehoty trvania väzby sťažovateľa.

18. Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane konštatoval (napr. II. ÚS 376/2017, I. ÚS 100/04, III. ÚS 135/04, I. ÚS 113/05, II. ÚS 151/09, II. ÚS 311/2013, IV. ÚS 444/2013, IV. ÚS 444/2013), že ide o všeobecné ustanovenie, ktoré upravuje základné právo na súdnu ochranu, a to vo vzťahu ku konaniu vo veci samej, a nevzťahuje sa na konanie o väzbe, na ktoré je aplikovateľný čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ktorý je vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy v pomere špeciality, a sú v ňom implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Táto súdna ochrana zahŕňa základné procesné garancie spravodlivého súdneho konania s prihliadnutím na povahu a účel konania o väzbe, a preto sú na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe aplikovateľné špeciálne ustanovenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy.

19. Čo sa týka namietaného porušenia práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aj tu ústavný súd musí uviesť, že konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení a ani konaniami o občianskych právach alebo záväzkoch, ako to vyžaduje citovaný článok dohovoru. Väzobným konaním podľa názoru ústavného súdu nemôže dôjsť k porušeniu práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru aj z dôvodu, že túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 5 dohovoru. Článok 6 dohovoru upravuje právo na spravodlivý

proces a zásadne sa teda nevzťahuje na konanie o väzbe, pre ktoré platí špeciálna, pokiaľ ide o procesné záruky poskytnuté osobe nachádzajúcej sa vo väzbe, v zásade prísnejšia právna úprava obsiahnutá v čl. 5 dohovoru upravujúcom právo na slobodu a bezpečnosť (II. ÚS 52/2018, III. ÚS 272/03, II. ÚS 15/05, IV. ÚS 65/05, I. ÚS 256/07).

20. Ústavný súd, súc viazaný návrhom na rozhodnutie (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde), v tomto prípade konštatuje, že sťažovateľ, zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Tpo 12/2018 z 22. februára 2018 v súvislostiach rozhodovania o väzbe, na ktoré sa ním označené články ústavy a dohovoru vecne nevzťahujú. Navyše ústavný súd poznamenáva, že kvalifikovaný právny zástupca sťažovateľa bol na túto skutočnosť upozomený už vo viacerých rozhodnutiach ústavného súdu (napr. III. ÚS 606/2017, II. ÚS 213/2017, III. ÚS 799/2016). Keďže neexistuje žiadna vecná súvislosť medzi postupom krajského súdu a namietaným porušením označených článkov ústavy a dohovoru, sťažnosť sťažovateľa je zjavne neopodstatnená, a preto ju ústavný súd z tohto dôvodu odmietol už na predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

21. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa obsiahnutými v sťažnostnom petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. mája 2018